

LIBRES

Una entendridora imbecil·litat

Núria Perpinyà crea en la seva quarta novel·la, «Els privilegiats», una farsa sobre la vacuïtat de la vida contemporània a través d'un museu de províncies transformat en un centre d'art ultramodern

EVA VÁZQUEZ

● Un dels quadres que Pere Serivà, el recte i escrupolós zelador del Museu Filantròpic de Telamós, descobreix horroritzat que ha substituït les còpies polsoses dels grans clàssics de la pintura que antany custodiava és el retrat del papa Innocenci X de Velázquez transformat per Francis Bacon en una massa de carn adolorida de la qual ja només s'endevenen la tortura i el xiscl. «Quant patiment», s'exclama el vell vigilant, enyorant aquell art d'abans, que servia per dulcificar les penes, no per aguditzar-les; l'art d'aquell «món en calma, ranci i sedant» que representava l'antic Filantròpic, un museu ròneg i laberíntic destinat a l'exhibició de còpies mediocres d'obres mestres universals i de bagatel·les de tota mena llegades pretensiosament pels burgesos de la plàcida i provinciana Telamós. Però observant amb més atenció el papa martiritzat, Serivà es pregunta si no hi haurà en aquesta figura deforme i impúdica una veritat pertorbadora: el retrat de «l'angoixa horrible de tots plegats». El dubte del bon bidell és també el del lector d'*Els privilegiats*, una novel·la que amb recursos de la farsa, el teatre de l'absurd o la comèdia de costums traça una radiografia insospitadament fidedigna, per grotesca, de la societat contemporània i les noves tiranies de l'audiència, la globalització i la cultura de masses. És la mateixa Núria Perpinyà qui esmenta, a propòsit de les extravagàncies dels personatges de la seva novel·la, uns altres ximplers cèlebres: Bouvard i Pécuchet són tan maniàtics, excèntrics i ingenus com ho poden semblar el melancòlic Martí, el malhumorat Ambrós, el bonhomíós Bernat, el sofert Serivà, i encara que a diferència dels personatges de Flaubert cap d'ells no s'ha proposat l'ardida empresa de dominar i classificar tots els sabers del seu temps, resulten igual de patètics, perquè és a través d'ells, de la seva mateixa absurditat dins el nou ordre de les coses, que Perpinyà elabora aquest hilarant retaule sobre els vastos dominis de la imbecil·litat humana, així com Flaubert va demostrar per mitjà dels seus copistes les infundades il·lusions de la burgesia del segle XIX en la plenitud i el progrés.

Alternant novel·la i teatre en un exercici d'estil tremenda-

Núria Perpinyà ha escrit amb *Els privilegiats* la seva novel·la més còmica i, també, la més crítica.

ment agosarat i molt efectiu –i que d'altra banda hauria de fer envermellar tots els qui algun cop han desdenyat la capacitat del català per reflectir «la llengua que ara es parla» amb tots els seus tics, contaminacions, accents i fins aberracions–, Núria Perpinyà construeix la que considera la seva obra «més optimista i còmica» a partir del trànsit d'una forma de vida caduca, íntima, pausada, monòtona i conservadora, a un nou sistema polític que promou el cos-

mopolitisme, l'estadística, la monumentalitat, l'estètica industrial i la cultura turística. En el procés d'aquesta transformació, representada en la conversió de l'antic museu, del qual només es conserva la façana, la «clofolla», en un asèptic i monumental centre d'art ultramodern, Perpinyà repassa amb una mirada que oscil·la entre la tendresa i el sarcasme algunes qüestions ben candents d'ara mateix com ara la vacuïtat de la indústria cultural, el predomini

de la mercadotècnia damunt les idees, el discurs feminista, els conflictes laborals, la integració racial, el caciquisme, l'esnobisme artístic, però també la marginació, la injustícia i la mesquinesa a través d'un repertori de personatges arquetips que encarnen els abnegats i els oportunistes, els fanfarrons i els hipòcrites, els industrials i els indecisos, els maldestres i els peresosos, els psicòpates i els dements. Per contrabalançar aquest cor prodigiós de «treba-

“

És molt difícil ser un bon vigilant d'obres d'art. Si és massa mediocre, les obres se'n ressenten en contacte amb la vulgaritat. Si el vigilant fa massa entrenou, les destorba. Si no s'està quiet, en pertorba la pau. Si el zelador és una dona lletja o un home repugnant, interfereix en la nostra contemplació de la bellesa; i si és un bombonet o un adonis, li fa massa ombra. Si el vigilant fa cara d'ensopit, escampa el seu avorriment per la sala. I si fa mala cara, fastigueja el plaer de la visita. (...) Per molt joves i forts que vinguin, difícilment trobarem un zelador tan immillorable com el senyor Pere Serivà; i igualment difícil serà trobar un director, gerent o capatàs que sàpiga apreciar-lo tal com el senyor Climent de Quinci abans de la seva desaparició.

”

lladors subalterns», bonic pleonasme que és escarmit reiteradament en el llibre, Perpinyà se serveix de la misteriosa veu del narrador, un home ja vell, culte, elitista, conservador i refinat de qui el lector mai coneix el nom, només les opinions, a vegades carregades de sentit comú; d'altres, profundament reaccionàries; la majoria de vegades, extraordinàriament lúcides tot i formular-se en sobiranes animalades. Ah, les grans veritats!, s'excusa l'autora: quants elevats discursos no són sinó unes estupendes barrabassades.

► ELS PRIVILEGIATS

Núria Perpinyà
Editorial Empúries
325 pàgines. 18 euros